

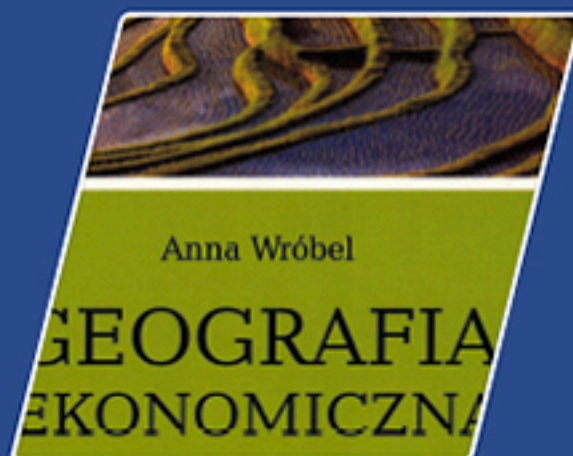

8 MAJA – 8 CZERWCA
2019

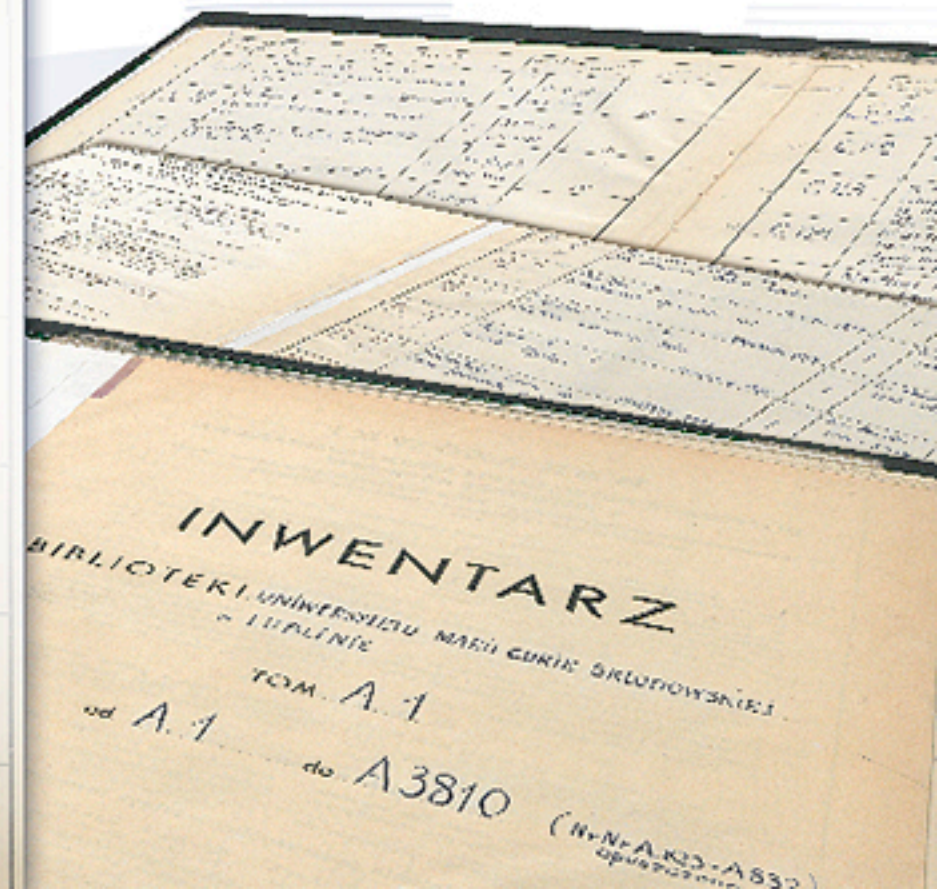
Nie tylko książka naukowa

BOGACTWO I ROZWÓJ ZASOBÓW BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ
W OKRESIE 75 LAT DZIAŁALNOŚCI UNIwersYTETU MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ

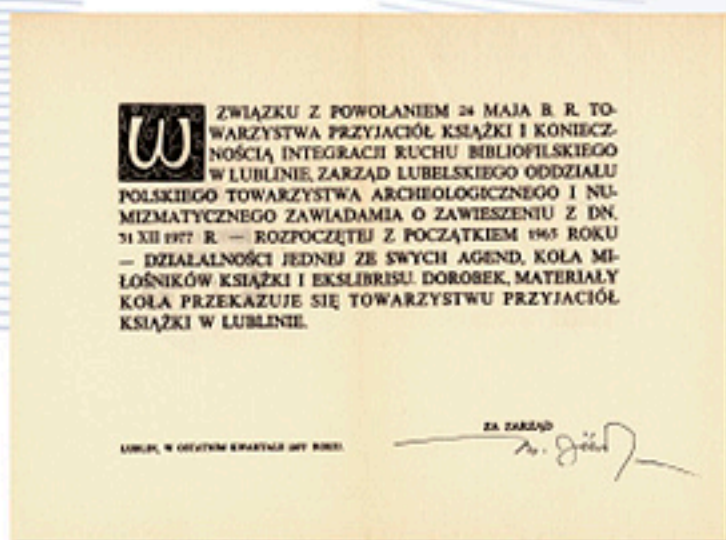
Wystawa zorganizowana pod honorowym patronatem
Jego Magnificencji Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej
Prof. dr. hab. Stanisława Michałowskiego
z okazji
XVI Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek
oraz
75-lecia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

Nr inwentarza Znak w. j. 1000	OPIS DZIEŁA	Liczba wof.	Spisób. nabyt.	U w a g i
C.1	Popielewski R. prof. dr Anatomia ssaków		Ks. Przyb.	300
C.2	Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich cyklicznie organizuje w dniach 8-15 maja Tydzień Bibliotek - program promocji czytelnictwa i bibliotek. Tegoroczna XVI edycji Tygodnia Bibliotek, odbywa się pod hasłem:			30
C.3	# biblioteka			30
C.4	Za tym hasłem kryją się ludzie, zbiory, spotkania, wydarzenia, imprezy, konkursy. Współczesna biblioteka jest mocno zakorzeniona w historii, a jednocześnie śmiało spogląda w przyszłość. Marka „biblioteka” jest utrwalona w świadomości społecznej, ale nieustannie poszukuje nowych użytkowników i przyciąga ich innowacyjnymi usługami. Promowanie biblioteki opatrzone znakiem # ułatwia potencjalnym użytkownikom dotarcie do jej usług i zasobów; świadczy też o tym, że biblioteka aktywnie korzysta z nowych technologii. Hasztag nie tylko porządkuje i wyróżnia, ale przede wszystkim podkreśla szczególne znaczenie biblioteki w systemach informacyjnych.			30
C.5	Biblioteka Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, włączając się w obchody Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek, pragnie zaprezentować bogactwo zasobów zgromadzonych w okresie 75 lat funkcjonowania Uniwersytetu. Na wystawie przedstawiamy zarówno zbiory naukowe jak i popularne, nietypowe w swojej formie edytorskiej, zaskakujące formą graficzną czy wydawniczą w zakresie samego nośnika treści. Zasoby Biblioteki to nie tylko słowo pisane w postaci książek czy czasopism, stanowiących najliczniejszy zręb majątku bibliotecznego - pragniemy przybliżyć równieźnasze zbiory ikonograficzne i muzyczne wraz z obszerną fonoteką. Prezentujemy cenne zbiory kartograficzne, których podstawą był prywatny księgozbiór profesora UMCS Franciszka Uchorczaka, nabyte przez Bibliotekę w 1977 r. Na wystawie znaleźć można zbiory dokumentów życia społecznego, których scalenie w większe zespoły nadaje im znaczenie bogatego dokumentu źródłowego.			30
C.6	Autorami scenariusza wystawy i wyboru prezentowanych zasobów bibliotecznych są pracownicy Biblioteki Głównej UMCS: mgr Anna Bogowska, mgr Monika Jaworska, dr Marta Puszcza, dr Piotr Rudziński, mgr Ewa Rzeska, mgr Anna Wojtysiak, mgr Barbara Woźniak.			30
C.7	Biblioteka nie jest po to, by była w pakci pozamykana albo do ozdoby służąca, jest po to by była powszechnie użytkowana. Joachim Lelewel			60
C.8	Brehm Brehms Tierleben 1845 Leipzig 1913		Ks. Przyb.	50
C.9	Brehm Brehms Tierleben 14 Die Jungtiere 15 Die Weibchen 16 Die Raubtiere	13	Ks. Przyb. 1946-3804	50

dokumenty życia społecznego

Dokumenty życia społecznego to materiały biblioteczne o charakterze informacyjnym, propagandowym i reklamowym. Są one wynikiem działalności społecznej instytucji czy organizacji i zazwyczaj nie są przeznaczone na sprzedaż. Ukazują się często w specjalnej formie (afisze, druki ulotne) oraz w różnych formach zapisu dźwięku (nagrania na taśmach, kasetach) czy obrazu (fotografie). Tzw. DŹS-y to różnego rodzaju katalogi - wystaw, antykwaryczne, programy - głównie teatralne, obwieszczenia, odezwy, księgi adresowe czy telefoniczne, ulotki reklamowe, zaproszenia, pocztówki, widokówki, zdjęcia, ekslibrisy, patenty, informatory, foldery krajoznawcze, druki propagandowe, klepsydry itp.

W Bibliotece UMCS największą grupę DŹS-ów stanowią pocztówki, katalogi wystaw artystycznych, programy teatralne i muzyczne oraz foldery krajoznawcze. Biblioteka gromadzi również wydawnictwa społeczno-polityczne i kulturalne, druki upamiętniające ważniejsze wydarzenia polityczne, rocznicowe, druki dotyczące organizacji politycznych, związkowych i społecznych, książki telefoniczne, wydawnictwa dotyczące szkół wyższych Lublina i regionu, klepsydry pracowników UMCS oraz wszelkie materiały odnoszące się do życia uczelni.

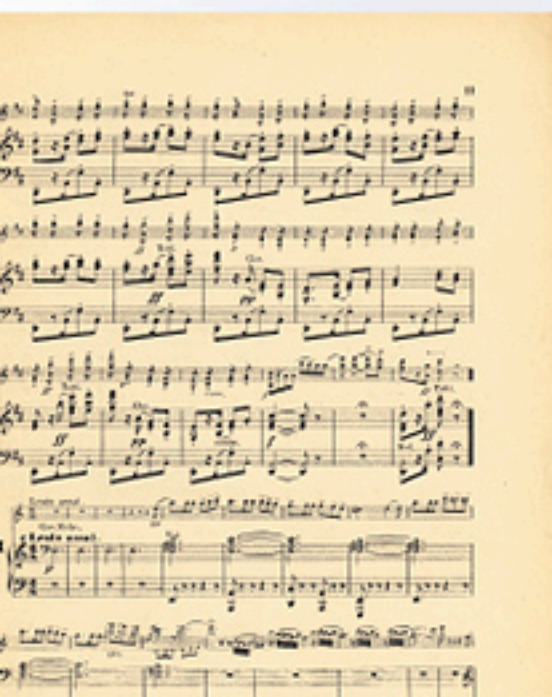

zbiory muzyczne

Zbiory muzyczne w Bibliotece UMCS zawierają następujące rodzaje dokumentów: druki muzyczne, nagrania dźwiękowe oraz księgozbiór podręczny, na który składają się podstawowe opracowania oraz encyklopedie polskie i obce, słowniki muzyczne, bibliografie, informatory, a także pozycje książkowe z zakresu historii i teorii muzyki, jak również teksty piosenek o różnej tematyce, głównie z podkładem nutowym. Druki muzyczne to także bogata (ponad czternaście i pół tysiąca) kolekcja nut, pochodząca z darów osób prywatnych i instytucji, otrzymywanych z egzemplarza obowiązkowego, a także nabywanych drogą kupna antykwarycznego. Dokumenty dźwiękowe prezentują muzykę poważną, folklorystyczną, nagrania słynnych piosenkarzy i zespołów, bajki dla dzieci, a także kursy języków obcych.

Zbiór nagrań dźwiękowych to:

- kolekcja płyt analogowych – ponad 5000 sztuk
- płyt CD – ponad 4500 sztuk
- taśmy magnetofonowe – ponad 2000 sztuk

Z ARCHIWUM POLSKIEGO BEATU
RECZYJCIE

Vol. 1

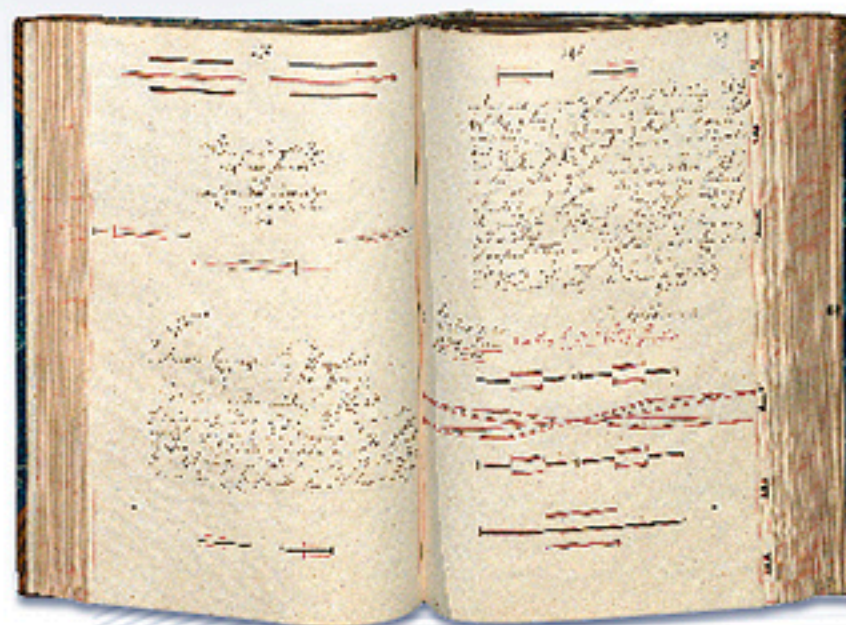
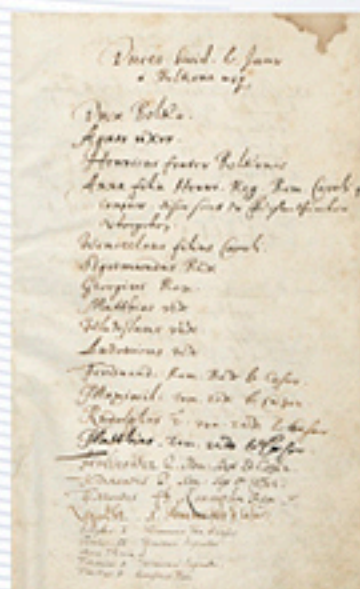
rękopisy

Zbiór rękopisów Biblioteki UMCS liczy ponad 800 jednostek i składa się z kodeksów rękopiśmiennych, spuścizn osobistych oraz korespondencji, dokumentów religijnych, historycznych i prawnych. Pod względem tematycznym zasób zawiera rękopisy historyczne, prawnicze, teologiczne, medyczne, autografy pisarzy i poetów oraz inne teksty literackie. Duża część rękopisów, podobnie jak starych druków, trafiła do Biblioteki z przydziałów z tzw. zbiorów zabezpieczonych, głównie z terenów Dolnego Śląska, więc taka jest też ich tematyka.

Najstarszym zabytkiem wśród rękopisów Biblioteki UMCS są fragmenty Ewangelii wg św. Marka z IX wieku. Są to karty wyjęte z opraw ze zbioru ks. Ludwika Zalewskiego.

Zasługuje też na uwagę pergaminowy kodeks francuski z 1413 roku, *Du régime des princes*. Jest to skrócone tłumaczenie na język francuski łacińskiego dzieła Aegidiusa Romanusa, żyjącego we Francji w VIII wieku.

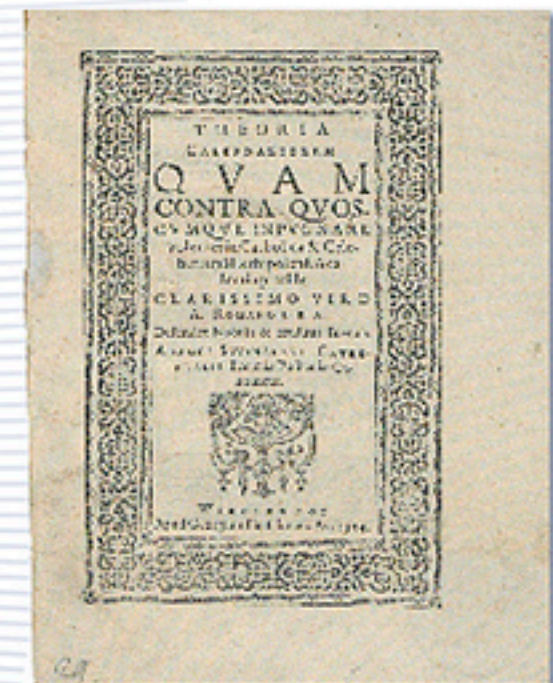
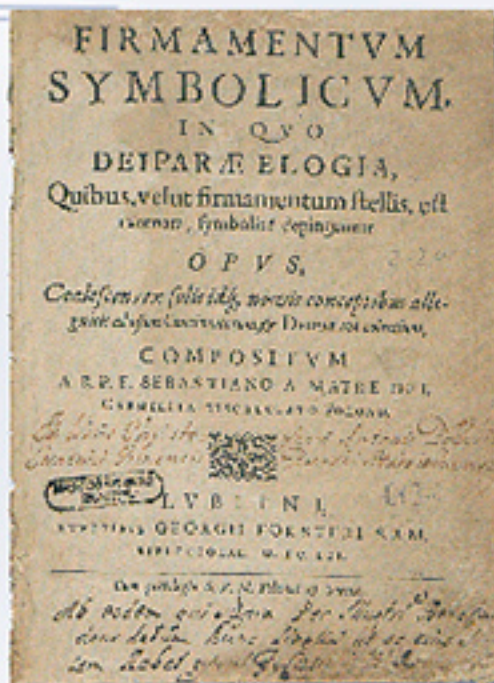
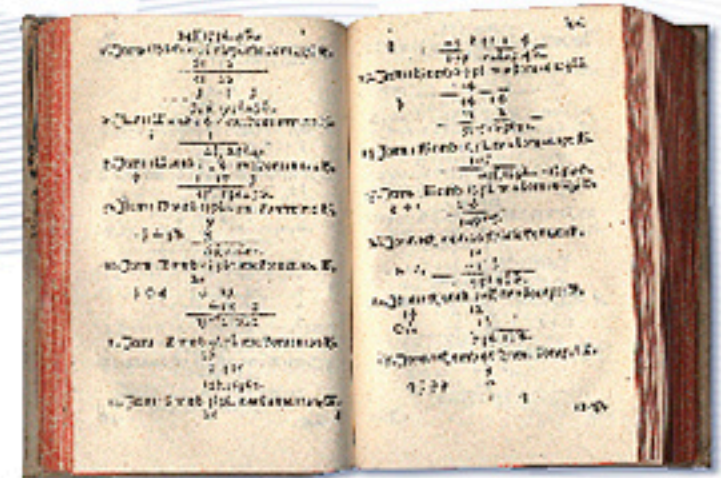
Pozostałe dwa rękopisy średniowieczne to *Statuty i komentarze do reguły kanoników regularnych* oraz *kalendarz z nekrologiem klasztoru kanoników regularnych w Kraśniku* i *Lectura Nicolai de Lyra supra epistolas sancti Pauli*.

stare druki

Podstawę blisko 20-tysięcznego księgozbioru starych druków w Bibliotece UMCS stanowią tak zwane zbiory zabezpieczone pochodzące z Ziemi Odzyskanych po II wojnie światowej. Jest to księgozbiór głównie niemiecki. Przez lata zbiory uzupełniano zakupami, wśród których największym i najcenniejszym jest nabyty od spadkobierców księgozbiór bibliofila lubelskiego, ks. dra Ludwika Zalewskiego. Ponadto część egzemplarzy pozyskano drogą wymiany oraz darów od osób prywatnych.

Zbiór starodruków obejmuje głównie dzieła matematyczno-przyrodnicze, mniej liczne są pozycje z zakresu humanistyki, prawa czy medycyny. Zawiera dzieła wybitnych autorów nauk ścisłych, humanistów, filozofów i pisarzy od XVI do końca XVIII wieku. W zbiorze starych druków wyróżnia się ciekawa kolekcja poloników. Godne uwagi są XVI-wieczne druki krakowskie z oficyn Jana Hallera, Andrysowica Łazarza, Hieronima Wietora oraz Floriana Unglera. Najcenniejsze z nich to dzieła profesorów Akademii Krakowskiej: Jana z Głogowa, Mikołaja z Toliszkowa, Jana z Łańcuta czy Mikołaja z Błonia. Na uwagę zasługują również XVII-wieczne druki lubelskie oraz XVII i XVIII-wieczne druki zamojskie.

zbiory ikonograficzne

W Zbiorach Specjalnych Biblioteki UMCS zgromadzone są różnej wielkości kolekcje dzieł grafiki warsztatowej i użytkowej. Do pierwszej grupy zaliczamy głównie odbitki drzeworytnicze i technik metalowych - np. miedzioryt, akwaforta; do drugiej - w naszym przypadku - plakaty, odbijane do połowy XX w. w technice litografii, później drukowane najczęściej w offsecie.

Ze starszych grafik Biblioteka posiada siedemnastowieczne miedziorytnicze widoki miast (Lublina, Zamościa, Gdańska). W niewielkim zbiorze polskiej grafiki 1. poł. XX w. wyróżniają się artystycznym mistrzostwem drzeworyty Władysława Skoczylasa, Stanisława Ostoi-Chrostowskiego, Stefana Mrożewskiego i akwaforty Konstantego Brandla. Wśród przechowywanych odbitek ekslibrisów interesująco prezentuje się zespół XIX-wiecznych, głównie niemieckich znaków książkowych.

Kolekcja plakatów w Zbiorach Specjalnych Biblioteki jest jedną z większych w Polsce, liczy blisko 11 tysięcy obiektów. W skład zbioru wchodzi plakaty polskie z okresu od ok. 1900 do 1939 r. m. in. projektowane przez Tadeusza Gronowskiego czy Stefana Norblina oraz plakaty z lat 50. i 60. XX w. reprezentatywne dla znanej na świecie tzw. polskiej szkoły plakatu, np. dzieła Henryka Tomaszewskiego, Jana Lenicy. Biblioteka posiada także ciekawe przedwojenne plakaty o tematyce turystycznej grafików francuskich, hiszpańskich, szwedzkich i węgierskich.

W 2004 r. zorganizowano w Bibliotece dużą wystawę plakatów polskich z okresu przed 1945 r., a w 2007 niewielki pokaz polskiej grafiki z pierwszego trzydziestolecia XX wieku.

zbiory kartograficzne

W skład zbiorów kartograficznych wchodzi atlasy, mapy ogólnogeograficzne, tematyczne, widoki oraz plany miast. W Bibliotece UMCS są częścią zbiorów specjalnych. Ich systematyczne gromadzenie rozpoczęto w 1954 roku. W Pracowni Kartograficznej znajduje się księgozbiór podręczny obejmujący literaturę o tematyce kartograficznej oraz zbiór przewodników turystycznych wykorzystywany w powiązaniu z mapami turystycznymi, krajoznawczymi i komunikacyjnymi. Do kolekcji kartograficznej zostały włączone atlasy i mapy geograficzne, historyczne, polityczne, topograficzne i turystyczne, plany miast oraz przewodniki turystyczne od najdawniejszych do współczesnych, zarówno polskie jak i obce. Najstarsze zabytki pochodzą z XVII wieku. Biblioteka posiada kilka pozycji XVIII-wiecznych. Wartościowy zespół stanowią wydawnictwa XIX-wieczne.

Do ciekawych i unikalnych pozycji należą:

- Gerardi Mercatoris Atlas sive cosmographicae meditationes de fabrica mundi et fabricati figura, Amsterodami 1628,
- Atlas general méthodique et éthodique et élémentaire pour l'étude..., Paris 1770,
- Atlas mapparum geographicorum generalium..., Nürnberg 1762

Najzasobniejszy jest zbiór wydawnictw, które ukazały się po roku 1950.

Materiały kartograficzne są stale udostępniane w sposób tradycyjny w czytelni Oddziału Zbiorów Specjalnych a od października 2008 roku również w przestrzeni wirtualnej na platformie Biblioteki Cyfrowej UMCS. Wśród zdigitalizowanych obiektów znajdują się cenne i unikatowe mapy i atlasy.

Kolekcja materiałów kartograficznych jest systematycznie powiększana.

czasopisma

Zbiory czasopism w Bibliotece Głównej UMCS stanowią jedną z obszerniejszych grup majątku bibliotecznego: zajmują dwa piętra magazynowe i liczą około 430 tysięcy woluminów. Rocznie Biblioteka gromadzi ponad 4,5 tys. drukowanych czasopism polskich i zagranicznych. Podstawą zbioru wydawnictw ciągłych są czasopisma naukowe, dostosowane tematycznie do dziedzin nauk rozwijanych w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Równoległe od 75 lat gromadzone są czasopisma popularno-naukowe i popularne, w tym prasa codzienna, sportowa, informatyczna, muzyczna, kobieca, satyryczna, dziecięca i młodzieżowa, wszelkiego rodzaju poradniki, magazyny itp.

„Cywilizacja pierwszej dekady XXI wieku – mimo wielu propozycji multimedialnych – jest nadal cywilizacją słowa pisanego i tak niewątpliwie pozostanie przez kolejne dziesięciolecia. Prasa, obok telewizji, radia oraz filmu, zaliczana jest do środków masowej komunikacji. Pełni trzy podstawowe funkcje: informacyjną, wychowawczą i rozrywkową” (Danuta Żebrowska, Wartości edukacyjne współczesnych polskich czasopism dziecięcych. Studia Gdańskie, 2009, t. VI, s. 72–88).

Częstotliwość wykorzystywania zbiorów czasopism drukowanych (około 40 tysięcy woluminów rocznie) świadczy o niesłabnącym zainteresowaniu taką lekturą. Prasa codzienna mimo konkurencji, jaką stanowią internetowe portale, nadal cieszy się zainteresowaniem i spełnia swoją podstawową rolę informacyjną.

bogactwo kolekcji

Czasopisma w zbiorach Biblioteki Głównej to zarówno zbiory cennych wydań XIX wiecznych, jaki i szeroka kolekcja XX-wiecznej produkcji wydawniczej polskiej i zagranicznej; tytuły oficjalne jak i pochodzące z wydawnictw podziemnych (tak zwany drugi obieg) oraz współczesna prasa, często wydawana w postaci hybrydowej, czyli równocześnie drukowanej i elektronicznej. Wśród naszych zbiorów czasopiśmienniczych można wyróżnić wiele unikatowych kolekcji, jak na przykład kalendarze czy sprawozdania różnych instytucji, m.in.: towarzystw naukowych, literackich, artystycznych, przedwojennych szkół średnich itd.

Winyety i ilustracje zawarte w periodykach XIX i XX-wiecznych, zgromadzonych w naszych zbiorach, częstokroć są dziełami znakomitych malarzy, grafików, rysowników – wystarczy przywołać choćby Stanisława Wyspiańskiego, Józefa Mehoffera, Jana Stanisławskiego, Ferdynanda Ruszczyca, Edwarda Okunia, Franciszka Siedleckiego, Witolda Wojtkiewicza, Jana Rembowski, Tadeusza Gronowskiego, Czesława Wielhorskiego, Tytusa Dzieduszyckiego i innych. Szata graficzna czasopism odgrywa niebagatelną rolę w ich odbiorze. Współtworzą ją charakterystyczne dla każdego czasopisma kolumny i szpalty, kolory i odcienie stron oraz ilustracje, obecność wyróżnionych działów i rubryk, stały bądź zmienny rozkład artykułów, a także rodzaj i technika ilustracji oraz styl łamania.

różnorodność form wydawniczych

Zbiory czasopiśmiennicze Biblioteki Głównej UMCS od trzydziestu lat ulegają znacznej przemianie, spowodowanej m.in. wzrostem znaczenia segmentu cyfrowego. Rocznie około 70 tysięcy tytułów czasopism jest prenumerowanych w wersji elektronicznej i udostępnianych z wykorzystaniem Internetu. Migracja czytelników prasy drukowanej do jej odpowiedników elektronicznych jest powszechnym zjawiskiem. „Wydawcy czasopism tradycyjnych dostrzegli zalety Internetu i postanowili wykorzystać go do komunikacji z potencjalnymi czytelnikami oraz do rozszerzenia swojej oferty poprzez strony www. Elektroniczna postać czasopisma może zawierać tylko podstawowe dane takie jak: spis treści czy abstrakty lub w znaczny sposób uzupełnić wersję drukowaną poprzez rozbudowane serwisy zawierające kompletne artykuły, archiwum wcześniejszych numerów z możliwością interaktywnego przeszukiwania, do szeregu usług dodatkowych takich jak: wyszukiwarka internetowa, możliwość przeprowadzania rozmów w czasie rzeczywistym z innymi czytelnikami, a nawet tworzenie „własnej” zawartości numeru pod kątem indywidualnych zainteresowań odbiorcy.” (Marek Stepowicz, *Cechy formalne czasopism internetowych w odniesieniu do analogicznych publikacji drukowanych*. Warszawa 2000)

Zbiory drukowane często zmieniają swoją formę wydawniczą, łącząc tradycję z nowoczesnymi nośnikami, takimi jak np. możliwość pobrania plików audio czy dodania różnego rodzaju treści multimedialnych, dostępnych internetowo.

Oxford University Press (OUP)

Cambridge Journals

E-czasopisa naukowe na UMCS

Portal Czasopism Naukowych UJ

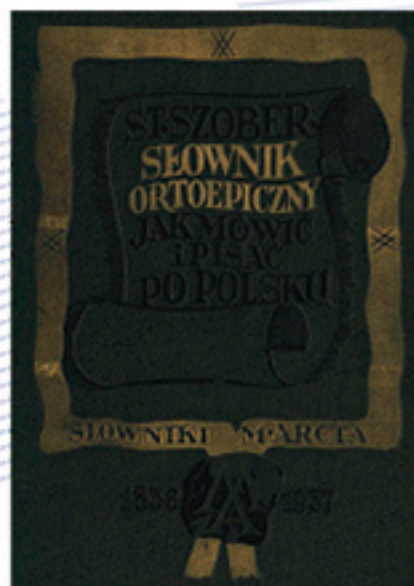
SCOPUS

Różnorodność form wydawniczych czasopism wciąż może zaskakiwać i intrygować czytelnika. Na wystawie prezentujemy zarówno czasopisma w formie miniaturowej, jak i czasopisma wykorzystujące nośniki zupełnie nie związane ze światem wydawniczym, jak na przykład czasopismo „Cegła”, którego jeden numer ukazał się w postaci... wafli piwnych.

zasoby biblioteki

Organizowanie zbiorów Biblioteki Głównej UMCS rozpoczęło się wraz z powołaniem do życia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w 1944 roku. W powojennej rzeczywistości kompletowanie zbiorów bibliotecznych zarówno zwartych jak i ciągłych było trudne, często przypadkowe. Większość pierwszych zasobów stanowiły dary od osób prywatnych i instytucji. Charakter ówczesnej uczelni narzucał profil zbiorów i obejmował głównie wydawnictwa z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych, medycznych, weterynaryjnych i filozoficznych.

Obecnie profil zbiorów Biblioteki Głównej UMCS obejmuje piśmiennictwo z dziedzin wiedzy reprezentowanych na Uniwersytecie i posiada charakter uniwersalny. Z pozostałych dyscyplin gromadzone są tylko monografie, syntezy i kompendia. Kolekcja zbiorów obejmuje dzieła o treści informacyjnej (m. in. polskie i obce encyklopedie, słowniki, bibliografie, informatory), polskie i obce wydawnictwa naukowe ze wszystkich dziedzin wiedzy, podręczniki akademickie, dzieła klasyków literatury polskiej i światowej, współczesne polonika, druki z regionu lubelskiego oraz zbiory specjalne, na które składają się rękopisy, starodruki, zbiory ikonograficzne, kartograficzne i muzyczne, dokumenty życia społecznego.

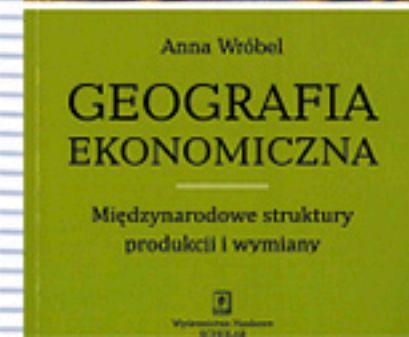
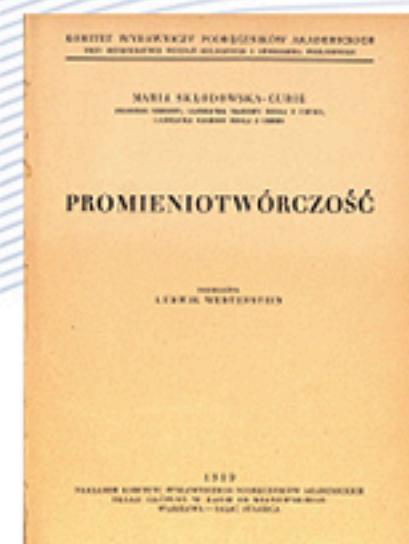
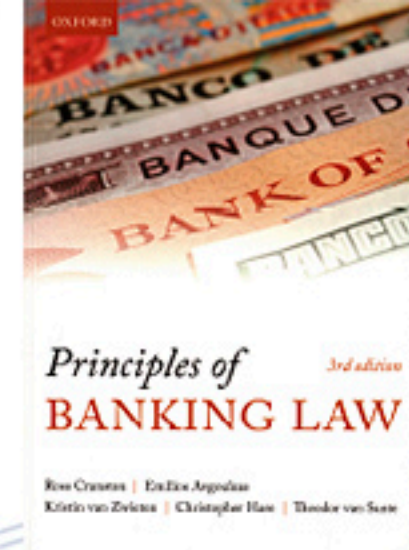
Biblioteka Główna UMCS od 1954 r. posiada prawo do otrzymywania egzemplarza obowiązkowego wydawnictw krajowych, który stanowi podstawę kompletowania zbiorów.

Od połowy lat dziewięćdziesiątych Biblioteka systematycznie rozwija dostęp do zasobów elektronicznych, oferując swoim użytkownikom możliwość wyboru typu i nośnika dokumentu oraz sposobu dotarcia do poszukiwanej informacji. Realizowany jest w ten sposób hybrydowy model biblioteki, w której piśmiennictwo gromadzone jest w formie drukowanej i cyfrowej.

Zbiory Biblioteki Głównej liczą **1 796 049** woluminów i jednostek obliczeniowych (dane liczbowe - wg stanu na koniec 2018 roku)

- druki zwarte 1082216 woluminów
- wydawnictwa ciągłe 429937 (4 529 tytułów czasopism bieżących)
- zbiory specjalne 281382 woluminów
- zbiory elektroniczne 1633
- audiobooki 881 CD

książka nie tylko naukowa

Biblioteka Główna UMCS poza księgozbiorem naukowym posiada również bogate zbiory wydawnictw popularnonaukowych, literatury pięknej, poradników, słowników, książek dla dzieci i młodzieży, kursów językowych, książek kulinarnych, książek religijnych, książek dotyczących mody i kosmetologii. Posiadamy książki z minionych wieków, współczesne i najnowsze. Zarówno w formie papierowej jak i elektronicznej (płyty CD i dyski przenośne), audiobooki.

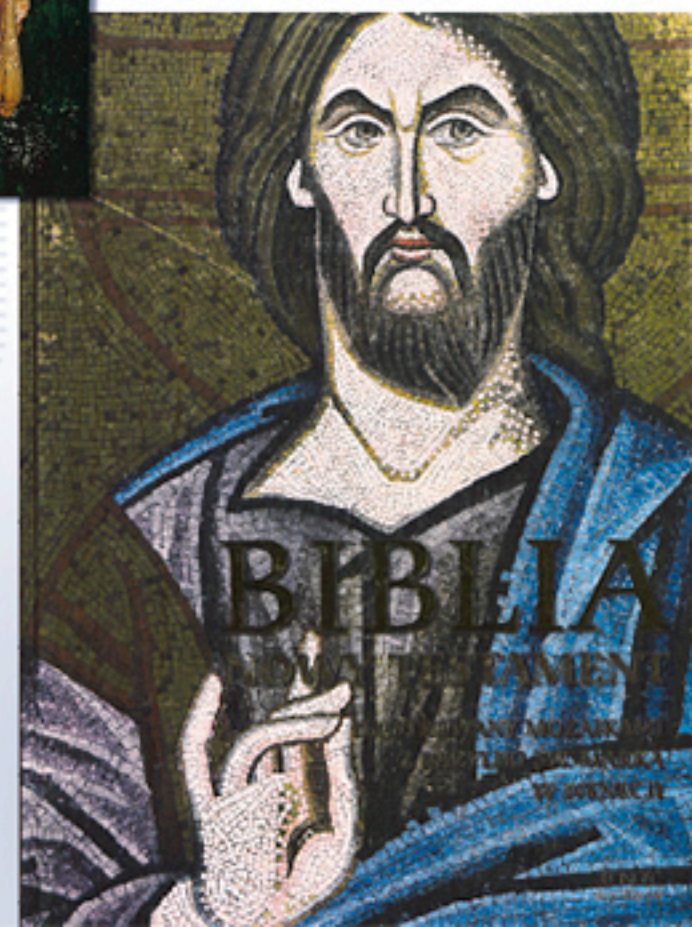
Od niedawna Biblioteka UMCS licencjonuje dwie obszerne bazy książek w wersji cyfrowej: polska literatura naukowa i popularnonaukowa – **IBUKlibra** (Polskie Wydawnictwo Naukowe) – 1500 książek i zagraniczna literatura naukowa i popularnonaukowa **eBooks Academic Collection** (EBSCO) – 180 tysięcy książek.

IBUKlibra

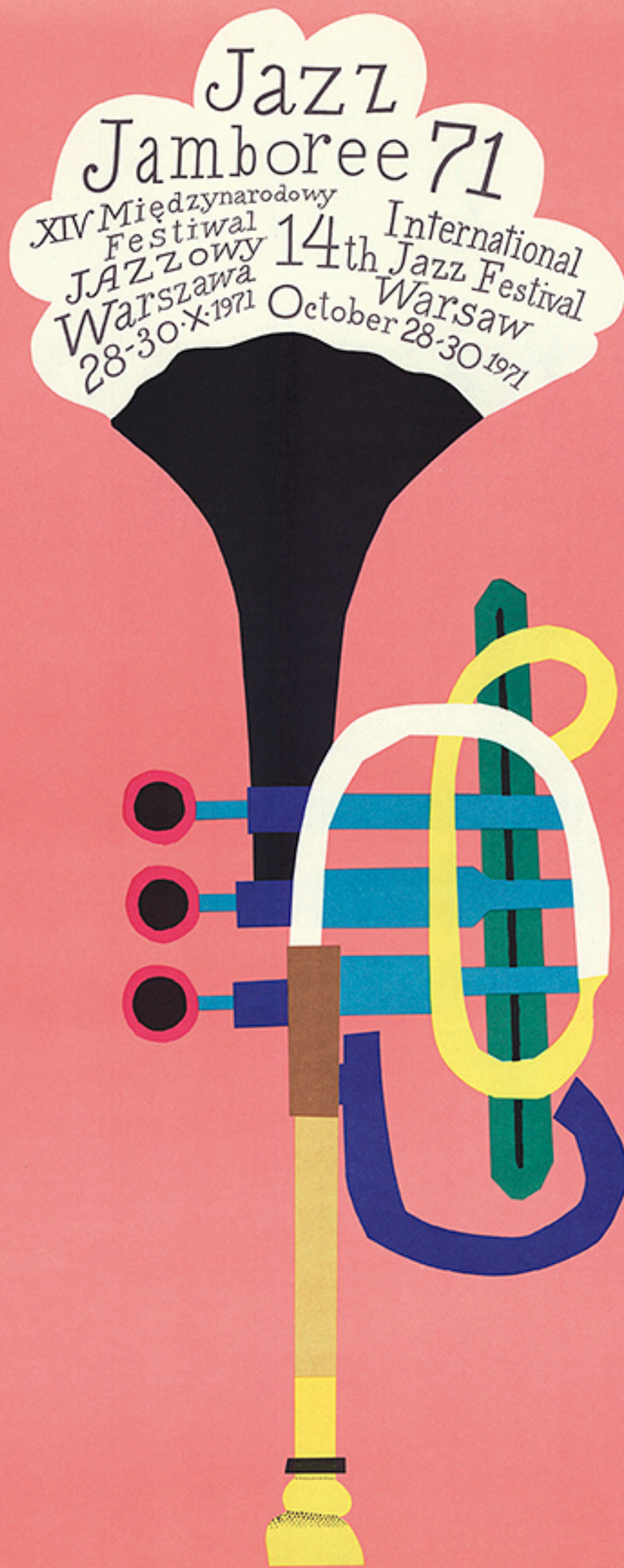

eBooks Academic Collection

Lublin w pocztówkach 1915-1918

GONIEC KRAKOWSKI

ZIMA W POLSCE

POLSKA POLAND POLEN POLOGNE

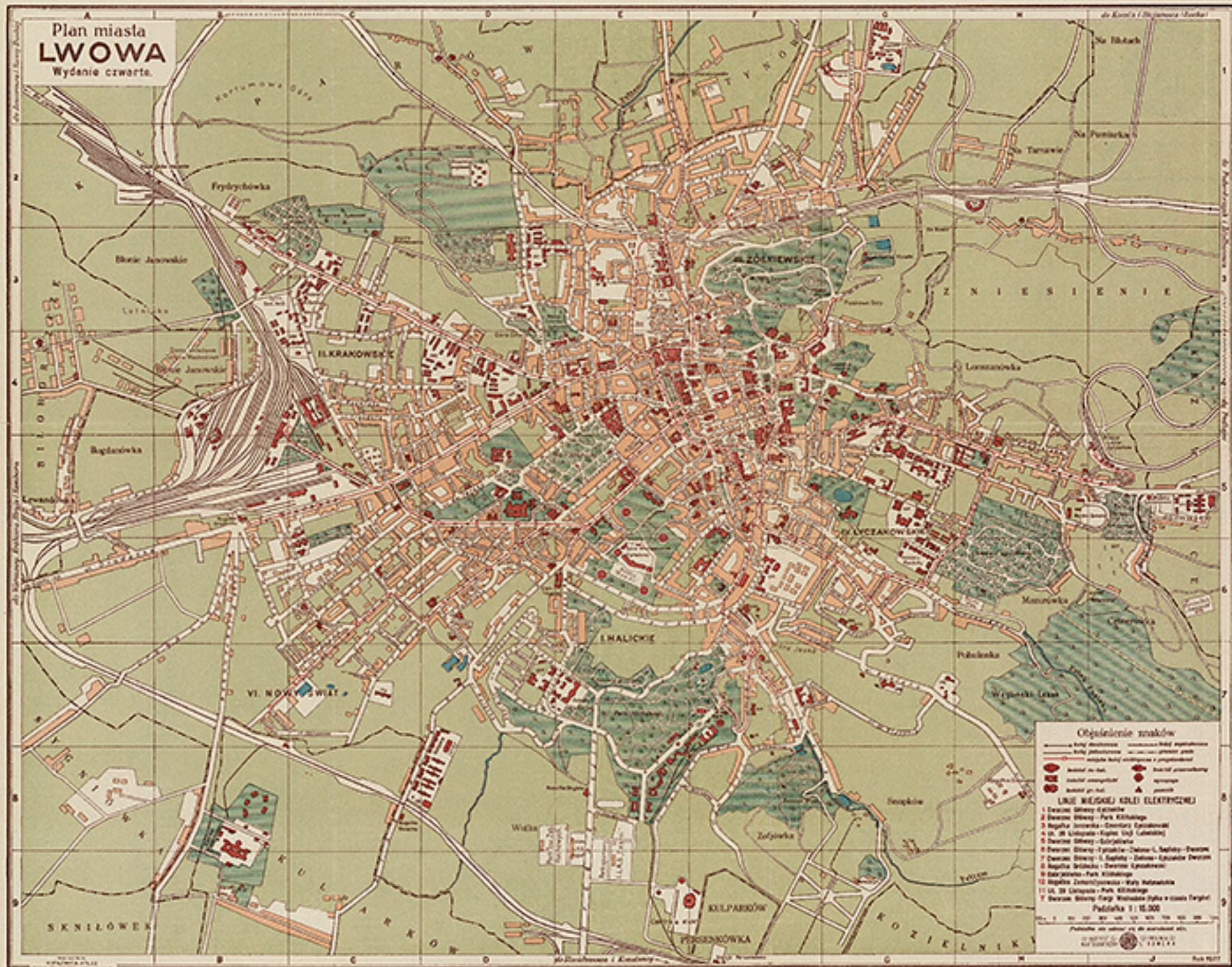
PRINTED IN POLAND

NWAZDEM MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

M. RÓZAŃSKI
ZAKŁ. GRAF. E. I D. K. KOZIAŃCICH, WARSZAWA.

P. WYŁCZAK

Plan miasta
LWOWA
 Wydanie czwarte.

Objaśnienie znaków

— linie tramwajowe
● przystanki tramwajowe
○ przystanki tramwajowe (planowane)
○ przystanki tramwajowe (planowane)
○ przystanki tramwajowe (planowane)
○ przystanki tramwajowe (planowane)

LINIE MIEJSKIEJ KOLEI ELEKTRYCZNEJ

1. Dworzec Główny - Park Kłoboczny
2. Dworzec Główny - Park Kłoboczny
3. Rybaki Janowskie - Dworzec Główny
4. ul. 20 Czerwca - Rybaki Janowskie
5. Dworzec Główny - Rybaki Janowskie
6. Dworzec Główny - Rybaki Janowskie - Dworzec Główny
7. Dworzec Główny - Rybaki Janowskie - Dworzec Główny
8. Rybaki Janowskie - Dworzec Główny
9. Rybaki Janowskie - Park Kłoboczny
10. Rybaki Janowskie - Dworzec Główny - Park Kłoboczny
11. ul. 20 Czerwca - Park Kłoboczny
12. Dworzec Główny - Park Kłoboczny - Dworzec Główny

Skala 1 : 15.000

Państwowa Komisja Geodezyjna
 M. CUDKOWSKI
 w Lwowie

